

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ในรัฐเสรีประชาธิปไตยนั้น ประชาชนภายในรัฐมีสิทธิที่จะได้รับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ถูกรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ.1948 โดยเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น รัฐแต่ละรัฐจึงต้องบัญญัติรับรองและคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เพื่อเป็นหลักประกันเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ และการโฆษณาว่าจะไม่ถูกรับเข้าไปดำเนินการแทรกแซง นอกจากนี้ รัฐเสรีประชาธิปไตยต้องให้การรับรองสิทธิของประชาชนในการที่จะได้รับรู้ความจริงในการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ซึ่งถือว่าเป็นผู้แทนของประชาชนที่มาจากการเลือกตั้ง ด้วยเหตุนี้ สื่อมวลชนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคม ดังนั้น รัฐจะต้องไม่เข้าไปแทรกแซง คุกคามหรือลิดรอนสิทธิและเสรีภาพในการแสวงหาข่าวสารและในการเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนภายใต้ของเขตที่กฎหมายกำหนด การเสนอข่าวของสื่อมวลชนอาจนำเสนอในลักษณะของสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ โดยสื่อมวลชนมีหน้าที่ที่จะต้องเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน เที่ยงตรงและเป็นธรรม

การที่สื่อมวลชนจะทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีความเป็นอิสระในการแสวงหาความจริงและเสนอข้อเท็จจริงให้ประชาชนทราบ รัฐที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงต้องกำหนดกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนให้ชัดเจน โดยเมื่อพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันจะพบว่า รัฐธรรมนูญได้คุ้มครองและรับรองสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนไว้หลายกรณี ดังนี้

1. สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
2. เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
3. การให้ความคุ้มครองคลื่นวิทยุ
4. การให้ความคุ้มครองต่อบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้รัฐธรรมนูญจะมีบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองและรับรองสิทธิและเสรีภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน แต่ภายใต้การปกครองประเทศภายใต้หลักของนิติรัฐซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยจะไม่มีผู้ใดที่จะได้รับความคุ้มครองโดยปราศจากขอบเขต เพื่อป้องกันมิให้การใช้สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือต่อสังคมส่วนรวม โดยสามารถจำแนกหลักเกณฑ์และกลไกในการควบคุมการใช้สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนได้ ดังนี้¹

1. การจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนภายใต้เหตุผลเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวจะต้องมีการตราเป็นกฎหมายในลำดับของ “พระราชบัญญัติ” ขึ้นใช้บังคับด้วย

2. การกำหนดขอบเขตการใช้สิทธิและเสรีภาพเอาไว้ภายใต้เงื่อนไขสามประการ กล่าวคือ บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวสามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

3. การกำหนดให้มีหลักประกันในการใช้สิทธิและเสรีภาพแก่บุคคลโดยกำหนดห้ามมิให้รัฐดำเนินการใดอันมีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่กฎหมายกำหนดรับรองไว้ เว้นแต่จะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น โดยจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

4. การกำหนดให้ความคุ้มครองแก่สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว โดยกำหนดห้ามมิให้มีการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีการใดไปยังสาธารณชน อันมีผลเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เว้นแต่การกระทำนั้นจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชน

ถึงแม้รัฐธรรมนูญได้มีบทบัญญัติ เพื่อคุ้มครองและรับรองสิทธิและเสรีภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน แต่รัฐธรรมนูญก็ยังได้กำหนดให้รัฐสามารถเข้าไปควบคุม ตรวจสอบ หรือลิดรอนการใช้สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้

¹ วนิกา แสงสารพันธ์. เล่มเดิม. หน้า 109.

ในมาตรา 45 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน” ประกอบกับมาตรา 29 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”

จากบทบัญญัติที่มาตรา 45 วรรคสองและในมาตรา 29 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 นี้ ให้อำนาจรัฐออกกฎหมายเพื่อควบคุม หรือลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลหรือสื่อมวลชนได้ ในกรอบกฎหมายในลำดับรองลงมาเพื่อเป็นกฎหมายใช้เฉพาะการควบคุมสื่อมวลชน ผู้เขียนจึงได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายที่ควบคุมการใช้สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน ได้แก่ พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และประมวลกฎหมายอาญา นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังได้กำหนดให้ความคุ้มครองความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชนในกำกับดูแลของรัฐหรือสื่อมวลชนในระบบธุรกิจเอกชน ไม่ให้ถูกแทรกแซงโดยผู้บังคับบัญชา กลุ่มนายทุน นักการเมือง หรือนายจ้าง แล้วแต่กรณี ตามมาตรา 46 ซึ่งบัญญัติว่า “พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่น ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ และมีสิทธิจัดตั้งองค์กรเพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพและความเป็นธรรม รวมทั้งมีกลไกควบคุมตนเองขององค์กรวิชาชีพ

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการวิฤกษ์กระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่น ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงาน หรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง

การกระทำใดๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าของกิจการ อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการเสนอข่าวหรือแสดง ความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะของบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการจงใจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบและไม่มีผลใช้บังคับ เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายหรือจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ”

ซึ่งเมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์และกลไกในการให้ความคุ้มครองและควบคุมการใช้สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนดังกล่าว เราจะพบว่า ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายฉบับใดที่บัญญัติขึ้น เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนอย่างแท้จริง

เมื่อนำกฎหมายที่คุ้มครองและจำกัดสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนของต่างประเทศที่เป็นรัฐเสรีประชาธิปไตย อาทิเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่น จะเห็นได้ว่าสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนในประเทศเหล่านี้ ได้รับการคุ้มครองในการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะในบทแก้ไขเพิ่มเติมที่ 1 ของรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกา (First Amendment of the Bill of Rights) ซึ่งได้มีการกำหนดห้ามมิให้รัฐสภาร่างกฎหมายใดๆ อันมีผลเป็นการจำกัดหรือตัดทอนเสรีภาพของสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็สื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ หนังสือ นิตยสาร สื่อภาพเคลื่อนไหว สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ และหมายรวมถึงสื่อไร้สายประเภทอินเทอร์เน็ตอีกด้วย หรือการมีกฎหมายที่เป็นการก้ำประกันเสรีภาพของสื่อมวลชน ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และยังมีการคุ้มครองสื่อมวลชนตามกฎหมายแรงงาน ของประเทศฝรั่งเศส

เห็นได้ว่านอกจากรัฐธรรมนูญที่ให้ความคุ้มครองให้สิทธิและเสรีภาพแก่บุคคลหรือสื่อมวลชนไปควบคู่กับบัญญัติหลักเกณฑ์การควบคุมสื่อมวลชนไว้ด้วย และยังเปิดโอกาสให้สามารถใช้กฎหมายอื่น เพื่อลิดรอนหรือจำกัดเสรีภาพของสื่อมวลชนได้อีก แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อประเทศไทยได้ยอมรับหลักนิติรัฐ จึงต้องให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนภายในรัฐอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ดังนั้น การที่จะบัญญัติและบังคับใช้กฎหมายโดยมีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงต้องใช้เท่าที่จำเป็น พอสมควรแก่เหตุ เป็นกฎหมายที่ชัดเจนแน่นอนไม่คลุมเครือ และการใช้อำนาจตามกฎหมายนั้นต้องตรวจสอบได้ ตามหลักการของหลักนิติรัฐ ไม่ว่าจะในเวลานั้นๆ จะเป็นในยามที่บ้านเมืองอยู่กันอย่างปกติสุข หรืออยู่ในภาวะที่เป็นสถานการณ์ฉุกเฉินหรือเกิดจลาจลขึ้นภายในประเทศก็ตาม และเมื่อสื่อมวลชนเป็นผู้ที่มีบทบาท

สำคัญในการเสนอความจริง และตรวจสอบ เผยแพร่การกระทำของรัฐให้ประชาชนได้รับทราบ ตามแนวคิดของรัฐเสรีประชาธิปไตย สื่อมวลชนทุกแขนงควรที่จะมีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซงหรือบีบบังคับจากผู้บังคับบัญชา นายทุน นายจ้าง หรือนักการเมือง จึงจะสามารถมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างแท้จริง

5.2 ข้อเสนอแนะ

การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในรัฐเสรีประชาธิปไตย ภายใต้หลักนิติรัฐนั้น จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น และจะต้องไม่เกินความสมควรแก่เหตุนั้นด้วยการจำกัดสิทธิเสรีภาพในบางกรณีด้วยเหตุบางประการใดๆ ก็แล้วแต่จนล่วงเลยไปโดยไร้ขอบเขตจำกัด และขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน หรือการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเกินกว่าเหตุ ในประเทศไทย นอกจากรัฐธรรมนูญ ยังมีกฎหมายลำดับรองอีกหลายฉบับที่ได้ถูกตราขึ้นตามความในรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีอำนาจในการควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนได้ ไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 เป็นต้น กฎหมายเหล่านี้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจที่จะเลือกใช้ดุลพินิจว่าควรจะใช้กฎหมายพิเศษ เพื่อควบคุมหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของสื่อหรือไม่ การใช้ดุลพินิจเหล่านี้ไม่สามารถกำหนดได้อย่างชัดเจนถูกต้อง ถึงอย่างไรก็ตาม สื่อมวลชนก็มีบทบาทสำคัญต่อสังคม และต่อรัฐที่มีการปกครองในระบอบเสรีประชาธิปไตย แต่ประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายออกมาเพื่อควบคุมสื่อมวลชนมากเกินไปให้อำนาจฝ่ายรัฐใช้ตามอำเภอใจในดุลพินิจของตน และสื่อมวลชนในประเทศไทยยังไม่สามารถที่จะมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอข้อเสนอแนะการแก้ไขตามประเด็นปัญหาที่ได้วิเคราะห์มาแล้ว ดังนี้

5.2.1 ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนในรัฐธรรมนูญ ให้เหลือเพียงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศเท่านั้น เพื่อให้สื่อมวลชนมีสิทธิและเสรีภาพได้อย่างจริงจังและมากขึ้น และรัฐควรออกกฎหมายในลำดับของพระราชบัญญัติ เพื่อที่จะคุ้มครองเสรีภาพของสื่อมวลชน และในขณะเดียวกันกฎหมายดังกล่าวนี้ต้องออกมาเพื่อจำกัดเสรีภาพของสื่อมวลชนตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ให้สามารถกระทำได้ การจำกัดเสรีภาพนี้ รัฐต้องออกกฎหมายที่พอสมควรแก่เหตุ และยังคงชัดเจนแน่นอนไม่คลุมเครือ อันจะเป็นการให้อำนาจผู้ใช้อำนาจรัฐตามกฎหมายใช้ดุลพินิจในการตีความ กล่าวคือ ในกรณีที่เป็นการฟ้องคดีในกรณีหมิ่นประมาท ตาม

ประมวลกฎหมายอาญา หรือกรณีละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ควรบัญญัติออกมาเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากสื่อมวลชนจะมีความพิเศษมากกว่าประชาชนทั่วไป หากมีผู้เสียหายต้องการจะดำเนินการฟ้องร้องสื่อมวลชน ควรที่จะให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้พิจารณาว่าสมควรที่จะดำเนินคดีในทางอาญาต่อสื่อมวลชนดังกล่าวหรือไม่ ทั้งนี้ โดยให้สำนักงานอัยการสูงสุดใช้ดุลพินิจ โดยยึดหลักสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนที่ควรได้รับการคุ้มครอง

5.2.2 ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. 2550 โดยควรให้อัยการแก่สื่อสิ่งพิมพ์ และหากเป็นการหมิ่นประมาท ดูหมิ่นหรือแสดงอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาทหรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 หากว่ามีกรรณการฟ้องทุกข์กล่าวโทษต่อสื่อสิ่งพิมพ์ว่ากระทำความผิดดังกล่าว ก็ให้อัยการสูงสุดเป็นผู้พิจารณาว่าสมควรที่จะดำเนินคดีดังกล่าวหรือไม่ ทั้งนี้ โดยยึดถือหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพเป็นสำคัญ

5.2.3 คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) ควรออกกฎระเบียบที่มีหลักการสำคัญขั้นต่ำสุด ดังต่อไปนี้

5.2.3.1 ออกกฎระเบียบในการขอใบอนุญาตสำหรับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยวิธีการแข่งขันอย่างเท่าเทียมกัน

5.2.3.2 ออกกฎระเบียบในเรื่องทางเทคนิค (กำลังส่ง) และในเรื่องมาตรฐานรายการและโฆษณา

5.2.3.3 สามารถลงโทษผู้ประกอบการกรณีทีละเมิดเงื่อนไขในใบอนุญาต และทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบกิจการ โดยให้คณะกรรมการฯ กำหนดค่าปรับต่อผู้ประกอบการฯ ในทำนองเดียวกับ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

5.2.3.4 สร้าง “มาตรฐานรายการ” ในการที่จะให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตาม เพื่อเป็นหลักประกันว่ารายการที่ออกอากาศมีความเป็นกลางและซื่อสัตย์เที่ยงตรง

5.2.3.5 กำหนดให้ผู้ประกอบการที่เป็นเอกชน ต้องตั้ง “คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านรายการ” ขึ้น ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คนหรือมากกว่านั้น

5.2.4 ควรที่จะมีการตราพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลโดยเฉพาะจากการเสนอข่าวของสื่อมวลชน แทนที่การใช้ความผิดฐานละเมิด ตามมาตรา 420 และ มาตรา 423 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นบททั่วไป โดยการกระทำใดจะเป็นการละเมิดหรือก้าวล่วงสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ นั้น ศาลจะเป็นผู้วินิจฉัยพิจารณาตัดสินเป็นกรณีๆ ไป โดยพิจารณาจากการชั่งน้ำหนักประโยชน์ที่สาธารณะจะได้รับจากการเสนอข่าวนั้น

5.2.5 ควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขของการยกเว้นความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 ว่า ในกรณีที่สื่อมวลชนเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ในลักษณะที่สื่อมวลชนนั้นคำนึงถึงจริยธรรมของสื่อมวลชน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

รัฐควรสนับสนุนให้สื่อมวลชนทุกแขนงมีอำนาจในการควบคุมตนเองได้ ทั้งด้านกฎหมาย ศีลธรรม และจรรยาบรรณ โดยรัฐควรสนับสนุนให้สื่อมวลชนรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรวิชาชีพ และสามารถบังคับใช้กฎหมายได้เหมือนกับสภานายความ เพราะฉะนั้น รัฐจึงต้องตรากฎหมายเพื่อให้อำนาจสภาวิชาชีพต่างๆ ของสื่อมวลชน สามารถบังคับใช้กฎหมายได้เปรียบเสมือนองค์กรของรัฐองค์กรหนึ่ง อำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพของสื่อมวลชน นอกจากจะสามารถควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและจรรยาบรรณแล้ว ยังสามารถที่จะออกใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้ รวมทั้งยังสามารถกำหนดโทษในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพได้ทำ ความผิด เช่น เพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐควรที่จะต้องส่งเสริมในการที่จะปรับปรุงกฎหมายแรงงานของประเทศไทย ให้สามารถคุ้มครองสื่อมวลชนที่เป็นลูกจ้างของบริษัทเอกชนหรือกลุ่มนายทุน เพื่อไม่ให้สื่อมวลชนที่เป็นลูกจ้างถูกเลิกจ้างอย่างไม่เป็นธรรม หากไปเสนอความจริงที่นายทุนหรือนายจ้างไม่ต้องการให้นำเสนอความจริงออกสู่สังคม โดยต้องรวมถึงสื่อมวลชนที่รับราชการอยู่ในภาครัฐซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาด้วย